

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-féle felveteli és rendelési iródjában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán levő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt terhen egy sor 10 kr. — A hirdetésekét kérjük penteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi május 20-án.

20. szám.

Fürdőink.

A nyár elérkeztevel az ország polgárainak egy része fürdőzni megy. Beh jó dolga van annak, ki a város romlott, büzhödt levegőjét tetszése szerint elhagyhatja és szebb vidékre költözhetik, hol hűvösebb az éghajlat és e mellett még más kellemes szórakozást is találhat. Szerencsére kedves hazánk azon országok közé tartozik, melyek ily kedves vidékekben nem szűkölködnek; az egészséges embernek nyári mulató és üdülő helyül, a betegeknek pedig gyógyulási helyül szolgálnak.

Milyen különös érzés szállja meg az embert, ha a tikkasztó melegben egy ilyen vidékre érkezik. Az alföldön, hol mégombokat is alig láthatni, nyáron át óriási melegség uralkodik, semmi sincs mi e meleget bár csekély mértékben lejjebb szállítsa, hűsítse, míg ellenben a hegyes vidéken levő fürdős helyeken lépten nyomon érezhetni az óriási különbséget. Ezt eléggé igazolják a napilapok kimutatásai.

Magyarország fürdők tekintetében gazdag, de gazdag más tekintetben is, mert — a lakosság arányához képest — hazánkban sok azoknak a száma, kik kellemes anyagi viszonyok közt élve fürdőzni is elmehetnek. Csak az a kár, hogy nem a

hazai fürdőket pártolják. Hiszen itthon ugyanazt a kényelmet, szórakozást, üdülést és gyógyító módot lelhetnék fel, mint külföldön, ha pártolásukkal és támogatásukkal lehetővé tennék a hazai fürdők felvirágoztatását. Ez által biztosítva volna egyúttal az elhanyagolt fürdők jó karba helyezése is; a hézagokat könnyebben lehetne kijavítani, és ezzel kapcsolatban a fürdőkben mérsékeltbb árakat szabhatnának mindenre, miáltal fürdőink méltó versenytársai volnának a külföldi fürdőknek.

Sajnos azonban, hogy erre vajmi kevesen gondolnak. Több dicsőség, több hírnév környezi azt az embert, — így gondolkodnak sokan — ki a hazában szerzett pénzét külföldön fecséreli el, jobban esik neki minden, ha elmondhatja, hogy „Külföldön“, Meránban, Schweizban stb. nyaralt.

Nagyon természetes dolog, hogy hazánk gyöngyei ily mostoha elbánás mellett nem emelkedhetnek, nem fejlődhetnek. Mindamellert örömmel kell konstatálnunk, hogy fürdőink mégis virágoznak és meglehetősen látogatottságnak örvendenek. A hazai látogatókon kívül számos külföldi is felkeresi. Hogy ez így van, az az illető vidék földrajzi fekvésének és kellemes éghajlatának köszönhető. Sorra vehetnők hazánk összes fürdő helyeit, a hegyek közt levőket úgy, mint az alföldieket, azokat a külföldiekkel

összehasonlíthatnók, s az eredmény elég kedvező volna.

Minden nevezetesebb hazai fürdőnknek igen szép történeti multja is van.

Egyik azért vált nevezetessé, mert régi keletű, és már egy néhány századdal ezelőtt is nagy látogatottságnak örvendett, pl. Bártfa, mely 1505 óta áll fenn; másikat pedig az ajánlotta főképpen, hogy vidéke csupa festői tájakat tár a szemlélő elé, minő például Balaton-Füred.

Most pedig egyesek és társulatok valamint maga az állam is azon fáradozik, hogy fürdőink minél kényelmesebben megközelíthetők legyenek, az ott levők hogy kellő szórakozást találjanak. A fürdőbizottságok mindenütt buzgón fáradoznak a fürdő szépítése körül, gondoskodnak a sétateretek befásításáról, a kirándulások nevezetesebb utjainak ápolásáról és jó karban tartásáról.

Hazánk fürdői tehát újabb időben kezdenek fellendülni, és lépést tartanak Magyarország kulturális fejlődésével.

Milyen üdvös volna, ha szakitanánk már végre azzal a hagyományos szokással, hogy a külföldet gazdagítsuk olyan esetekben is, midőn ugyanazt az élvezetet itthon is megtalálhatjuk. Ideje volna már, hogy egyesült erővel minden honit pártfogásunkba vegyünk és mindent — mi idegen, s mi

Tárca.

A Pictor*)

Írta: Bánfi János.

Talán mivel Kupeczky János híres hazánkfiaival egyazon szülővárost vagyok szerencsés magáménak vallhatni, született velem az a vonzalom is, mit a festmények iránt taplállok, és senki se fog csudalkozni, ha magamat egy Bazilika-sorsjegy költségeibe vertem, hogy annak főnyereményéből szobamát a Mákart légszűrte ruhájú nőalakjaival, vagy pedig Spányi „Csendéleteinek“ féllábon melázó gölyáival benépesítek. Mert nálam a tárgy nem válogatja, csak a festmény legyen jó és szép!

Addig is persze, a míg a főnyeremény lenge alma megvalósul, be kell érnem a mások képeinek szemlélésével, s így, mikor még közelebb laktam Bécshez mint Bukaresthez, karácsony és újév táján el-ellátogattam a bécsi Künstlerhausban rendezett karácsonyi kiállításokra, s végig gyönyörködtem a drágánál-drágább vásznakon.

Egy ilyen alkalommal egész csoportját a monoklis kopasz urfiaknak láttam fixirozni egy képet, mely lehetett talán, a széles keretet is beleszámítva, fél méter nagyságú, rajta pedig nem volt más semmi, mint egy sovány sárka

csikó. A keret jobb sarkában fehér kartonpáron ez állt: 1000 ft. (a kép ára), a bal sarokban pedig piros kartonon: „Verkauft“ (el van adva).

„Die ganze Celsi, wie sie leibt und lebt“, mondá az egyik ur, s imponáló szakímerettel kezdte a kép és a ló részleteit méltatva elősorolni. Megvallom, nekem sem a kép sem a ló nem tetszett; nem vagyok barátja azoknak a száraz, hosszúra nyúlt gebéknek, a legkevésbé szeretem pedig őket képeken. Annál inkább feltűnt nekem a kép ára, melyet, laikus számításom szerint, a száradás néhány napját is beleszámítva, legfeljebb egy hét alatt festhetett meg a művész. Megnéztem a katalógust, ha talán valami híres maestronak a műve? A kép címe és száma mellett ott találtam a „Paul Stöberlein“ nevet, egészen ismeretlen nagyságot. De a név mégis ismerősnek látszott, nem ugyan mint festőé, hanem — némi gondolkodás után rajottem, — mint egy kis fiúé, a ki az elemi iskola padján szomszédom volt. Hát abból a fitos orru, szeplos arczu gyerekből igazán ily borsos áru festő vált volna? Szüleiről — egyszerű szőlősgazdák, — alig mertem fölteni, hogy fiukat erre a kis városunkban teljesen ismeretlen pályára adták volna; de másrészt eszembe jutott, mily ügyesen rajzolta a kis Pali olvasókönyveink előlapjára azokat a csavart szarvu bárányokat, agaskodó paripákat, verekedő kecskebakokat s egérrel játszó macskafikat, a miért azután készséggel odaadtuk neki uzsonnára való al-

mánkat, de sőt egyszer — ez is egészen tisztán eszembe jutott, — oly bőkezűen honoráltam művészetét, hogy egy madarat leső macskáért a legszebbik ágyus rézgombomat csusztattam a kezébe, persze egész titokban, nehogy a pazarlást más valaki is lássa.

Bizonyosságot szerzendő, a kiállítás egyik hivatalnokától Stöberlein festő lakását kérdeztem, s délben már ott álltam a Grabenen levő műterme előtt. Egy liberális, bajszatlan szolga átvette a névjegyemet, s az előkelőségnek ez a jele ingadozóvá tett, vajjon éljek-e az engedelmével, mit a feszes szolga számomra kihozott, s belépjek-e a terembe, vagy pedig quasi re bene gesta távozzam. Mégis csak a belépésre határoztam el magamat, már csak azért is, nehogy a cseléd, ki ugyis bizonyos fővárosi előkelőséggel bánt velem, igénytelen vidékivel, nevétségesnek találjon. Beléptem, s legott megtudtam, hogy jó helyen járok. Semmi kétség, az a kis emberke, a ki előmbé jött, hogy üdvözljön, az én kis Pali pájtásomnak csak valamivel nagyobbacska kiadása: ugyanaz a fitos, a levegőt kémlelő orr, ugyanazok az okos, megfigyelő, nagy szemek . . . csak az ajkak körül alkalmatlankodott egy torzonborz bajusz, a mije nem volt az én régi, kis Palimnak. Örvendett, hogy őt, mint földijét, felkerestem, mindjárt ebédre is ott marasztott, előbb azonban bemutatta nekem — modelljeit, nagyszámu s mindenrendű-rangu macskákat és kutyákat. Gyö-

*) Mutatvány szerzőnek „Kalászkok“ című alatt összegyűjtött rajzai és elbeszéléseiből. A munka Révai testvéreknél jelent meg Budapesten. Ára 1 frt 20 kr.

bennünket háttérbe szorít, száműzzünk. Igaz, hogy fürdőink egynémelyikében egy s más szempontból kezdetleges állapotokkal kell küzdenünk, de mindez könnyen elhárítható volna, ha több jövedelemmel rendelkezhetnénk és a még itt-ott felmerülő hiányokat pótolni lehetne. Egyesült erővel, erős akarral minden kivihető.

Mily szép volna, ha a millenium elérkeztevel már annyira volnánk, hogy honfiaink és honleányaink valamennyien nem többé a külföldi cikkek és fürdőkért, hanem a honi dolgok és intézményekért lelkesednének.

K.

Napi hírek.

Áthelyezés és kinevezés. Peterdi Kálmán magy. kir. járásbírói joggyakornok, hasonmóságban Oraviczára helyeztetett át. Amberger Gy. pedig a helybeli járásbíróshoz neveztetett ki joggyakornokká.

Ovaczió és tüntetés. Azon alkalmából, hogy Dimitrievits Nektarius gör. kel. szerb püspök főrendházban a polgári házasság ellen szavazván, szekvárosába, Verseczre érkezett, gör. kel. lakosságunk nagy ovaczióban részesítette a mult szombaton. Az érkező vonat elé nagy számú polgárság vonult ki, hol a püspököt Stojadinovits Sándor esperes, majd pedig Dragits Sándor hitközségi alelnök üdvözölte. A püspök rövid válasza után nagy harangzúgás közt vonult a menet a püspöki lak elé. Másnap pünkösöd első napján este faklyás menet vonult a püspöki lak elé. A zenekar a „Gott erhalte“ zengedezte, a dalárok üdvözölő dalra gyújtottak és a szónok Ilijcs A. dr. ügyvédtel. A püspököt nagyon kellemesen lepte meg az ovaczió, beszédében kitartásra és egyetértésre intette híveit. A helybeli róm. kath. papság szintén tisztelgett testületileg a püspöknél.

Báró Vay Miklós †. Közéletünk fájdalmas veszteséget szenvedett. Az agg koronaőr, a főrendház elnöke, Vay Miklós báró majus 14-én meghalt. Vay Miklós született 1802-ben s így 92 éves volt. A királynak hű alattvalója, nemzetének haláláig áldozatkész híve, egyházának legfőbb tisztviselője szállt benne a sirba. Áldás emlékére!

A versecz-lugos-marosvölgyi tervezett vasut céljaira Lugos városa 80.000 frt szavazott meg.

Tanulók kirándulása. Főrealiskolánk felsőbb osztályainak tanítványai közül körülbelül huszan, felhasználván a pünkösdi szünidőket Ja-

nyörűen berendezett legényes lakása volt, s egyáltalán mindenből, a mit nála észleltem, azt következtethetem, hogy a pénznek nincsen hiányában. Bántott is a kíváncsiság megtudni, hogy vajon mennyi adatik meg neki évenként elkölteni. De ezt a kérdést már csak ebéd utánra hagytam, a mikor is barátom mindenféle szalagba bepólyázott szivarokat tett elébem, a minőket azelőtt sohasem láttam.

„Hát mondjuk, hogy huszezer forintot keresek évenként“, mondá, mialatt szivarján babrált, — „inkább talán többet mint kevesebbet“.

Szent Isten, gondolám magamban, — nálunk még a ministerek se kapnak ekkora rengeteg pénzt!

Ugy emlékeztem, hogy a mikor a népiskolát elvégezve hazulról elkerültem, az én Pali pajtasom otthon maradt az osztályt ismételni: most hát azt kérdeztem tőle, kik és hogyan jöttek arra a gondolatra, hogy belőle pictort csináljanak; mert hisz Kupeczky óta, a kinek a szövöszék mellől meg kellett szoknia, hogy festővé lehessen, — aligha jutott városunkban valakinek eszébe, hogy fiát a művészi pályára nevelje.

„Pedig annak igen egyszerű története van“, felelé Stöberlein, körülbelül a következőket mondta el nekem.

*

Jó, öreg tanítónk, ki hivatalos óráin kívül „föltaláló“ volt, s különösen egy fakerekű óra s ugyanolyan önműködő planetarium előállításán fáradozott, igen szerette, ha növendékeit rajzolni, faragzálni látta. Akkoriban a rajz még nem volt se rendes, se rendetlen tantárgya a népiskolának, s csak elvéte egy-

nell József és Waldherr József tanárok vezetése alatt három napi tanulmányutra keltek a mult vasárnap reggel, hogy az Oravicza, Anina és Steyerlak környékén lévő bányákat és ipartelepeket megtekintsék, s természetrajzi tanulmányokat eszközöljenek. Janell József tanár, mint igen ügyes amateur fényképész, több felvételt is csinált. Az időjárás általában kedvező volt, s fiatalságunk mindenféle igen kedvező fogadtatásban részesült.

A magyar korora tartományai vöröskereszt egyletének verseczi fiokgyesülete ma vasárnap d. u. 3 órákor tartja meg rendes évi közgyűlését a varosháza tanácstermébe, melyre a tagok ez uton is meghívotnak.

Főrealiskolánk tavaszi mulatsága iránt, mely tudvalevőleg f. hó 26-án, a jövő szombaton fog megtartatni, városunk polgársága körében általános az érdeklődés. A diákság majálisa minden esztendőben fénypontja szokott lenni az ily nemű kirándulásoknak, s nemes és jótékony czéllal is egybe van kötve, a mennyiben a tiszta jövedelem a főrealiskolai ösztöndíj alapot gyarapítja. Örömmel kell konstatálnunk, hogy műveltségünk ifjuságunk mindenkor gyámolította eddig is. A megtartott majálisok jövedelméből 1000 frtnal nagyobb összeg gyűlt már össze, mely gyümölcsözőleg van elhelyezve. A meghívók egy része már kihordatott, azok kik ilyet nem kaptak volna, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek valamelyik VII-ik oszt. diákhoz fordulni.

Torontál legujabb vasutai. Pancsova város törvényhatósági bizottsága e hó 11-én tartott közgyűlésében nagy többséggel elfogadta a tanácsnak abbéli javaslatát, hogy a város Úrményi Bernát és társaitól a Petrovoszellőpancsovai és Bavaniste-franzfeldi vonalszakaszra az előmunkalati engedélyt a tervekkel és költségvetéssel együtt megvegye és ezzel az új vasuti vonalak kiépítését teljesen biztosítsa.

A délmagyarországi ált. tanítóegylet választmánya a mult kedden fehértemplomban ülést tartott, melyben megjelentek Schenk Jakab fehértemplomi közs. isk. igazgató és egyleti elnök, Jecsk György (N.-Szt.-Miklós) és Bányai Jakab (N.-Becskek.) alelnökök; Ertl József fehértemplomi áll. isk. igazgató és egyleti pénztáros; Reitter Ferencz (Temesvár) és Rédl Ferencz (Nagy-Becskek.) titkárok, Baaden Károly (Nagy-Becskek.) Bayer Ferencz és Koszilkov Lipót (Vinga), Milleker Bódog (Versecz), Jäger József (Oravicza), Till Henrik (Temesvár) Keszler István (Nagy-Szt.-Miklós) Stodola Pál (Franzfeld), Andrejkovics József és Popovics György (Fehértemplom) val. tagok; továbbá a fehértemplomi tanítóegylet köréből többen Schenk J. elnök a megjelentek üdvözlése után előterjeszté az ideiglenes napirendet, mely elfogadtatott. Az elnök-

egy fia, a ki azt „privát“ órában tanulta, persze külön díjazás mellett, a mit csak a módosabbak tehettek. Se én, se Pali nem tartoztunk e szerencsések közé, de azért a mi jó, öreg tanítónk egy csomó más igyenesekkel minket is ott tartott a privátán, a hol azután, hajlamaink, tehetségeink szerint foglalkoztatott bennünket. Palinak rajzolni kellett, én a Hoffmann, Nieritz és Schmidt-féle elbeszéléseket olvastam, miket azután szintén magánórában el kellett mesélnem; egy harmadik hársfából kanalat faragott, s ismét másik szalmát fontak, dobozokat ragaztattak — és így tovább. Egész műhelyünk volt a tanító hátszó szobájában, a hol az az önműködő, s általunk méltán megbámult planetarium talán még most is várja, hogy megindítsák.

Mikor Palit confirmáltak, atyja őt maga mellé akarta venni a gazdasághoz, és csak nagy nehezen sikerült őt a tanítónak rábeszélnie, hogy egy szobapictorhoz adja inasnak. Meg is haragudott ezért reá az egész rokonság, mert azok a mi östernelőink, csak úgy néztek le a mesterséget, mint a hogy még most is fájnak tőle, mikor az ősi szántó, az apai szőlő telekkönyvlapján nem találni fehér foltot.

Igy került aztán Pali mint segéd Pozsonyba, majd pedig Bécsbe, a hol alkalma nyílt magát a rajzolásban továbbképezni. Különösen az állatok rajzolásában tűnven ki, egy bécsi sportsman személyében protectorra akadt, ki neki a müncheni akademia látogatását lehetővé tette, a honnan visszatérve, a jockey-club tagjaitól csakhamar nagyszamu rendeléseket kapott, — szóval: keresett és jól díjazott művész lett belőle.

„Ugy bizony“, fejezé be Stöberlein elbeszélését, — „csekély kis tehetségemen kívül, mi nekem a természettől osztályrészemül jutott,

ségi jelentés, tanúsága szerint a délmagy. tanítóegylet most is hivatása magaslatán áll; a népiskolaügy emelése és fejlesztése érdekében dicséretes tevékenységet fejt, egyleti működésének fősúlyát a népiskolaügy és tanítás hazafias és a korszellem igényeinek megfelelő kiépítésére helyezi; s hogy ezen hazafias buzgólkodás folytán az intező és mérvadó körök bizalmát és támogatását most is teljes mértékben bírja. A pénztári jelentés szerint az egylet pénzügyviszonyai elég kedvezők. Mind az által felemelt a jelentés, hogy egyes fiók-egyletekben a tagsági díjak rendetlenül folynak be. A választmány utasítása folytán az elnökség az illető fiókgyeleti főnökségeket szigorubb kezelésre fogja fölhevni, annál is inkább, mivel a választmány egyleti közlönyt szándékozik megindítani, de ezt csak akkor, ha a lap megjelenése legalább egy évre előre biztosítva van. — Az ez ügyben kiküldött és Schöffler Károly, Krauszhaár Károly és Reitter Ferencz választmányi tagokból álló bizottság az erre vonatkozó tervezet már is kidolgozta és a választmánynak előterjesztette; a tagokon a sor, hogy a tagsági díjak pontos befizetése által ezen, a tanítóegylet érdekeinek előmozdítása czéljából alapítandó egyleti közlöny megjelenését lehetővé tegyék. Az ez évi egyleti közgyűlés szives meghívás folytán f. évi július hó 9., 10. és 11. napjain, a kies fekvésű Oravicza bányavárosban fog megtartatni. — Ezen gyűlésre a választmány mint főtárgyat „az 1868. évi iskolai törvény revisiója“ czimű tételt tűzte ki. — Azok, kik ezen tételt a közgyűlésen előadni hajlandók, az egyleti elnökségnél már most jelentkezhetnek.

A krassó-szőrényi perek. melyeket a megye főbb tisztviselői indítottak Ivacs kovics Sz. elmozdított szolgabíró ellen, a „Südüngarische Reform“-ban közölt támadásai miatt, ismét foglalkoztatták a temesvári esküdtszékot. Ivacs kovics támadásai első sorban Motsidlovsky Ernő oraviczai főszolgabíró ellen irányultak, a kit megvesztegethető, kapzsi, képtelen képviselőnek mondott. Ezért már egyszer elítélték Ivacs kovicsot a mult télen egyhangulag 3 havi foghazra és 500 frt. bírságra, de mivel akkor vádlott nem jelent meg, ma új tárgyalást kellett tartani a törvény értelmében. Ezen tárgyalásra törvény szerint Ivacs kovicsot csendőrök vezették elő, a mi miatt a tárgyalás elején felszólalt, de az elnök az eljárás törvényességét kimutatta. Vádlott legió tanut idézett állításai bizonyítására, de a bizonyítás egyetlen esetben sem sikerült, sőt saját tanuainak vallomásai is ellene szóltak. A törvényszék Ivacs kovics Szofront a btkv. 258. §-ba ütköző és a 262. §. szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt 3 havi foghazbüntetésre, 500 forint pénzbüntetésre, mely behajthatatlanság esetére 50 napi foghazra átvaltoztatandó, továbbá a mindkét tárgyalás alkalmával felmerült 1150 frt. 87 kr. és a felme-

első sorban jó tanítónknak köszönhetem szerencsém, a ki nem sajnálta a fáradságot, hogy növendékeiben a tehetségeket és hajlamokat kutassa, azokat fejlessze, s jóakaró tanácsával érvényre is juttassa. Éber megfigyelése nélkül bizony ma is ott volnék az apám házában, mint egyszerű munkás“.

Nekem pedig azt az önvallomást kellett tennem, hogy mi tanítóknak vajmi keveset gondolunk avval, hogy növendékeink milyen pályát választanak. Ezt mi rendesen a vak véletlenre, hagyományos véleményekre, a szülők ítéletére és előítéleteire szoktuk bízni, — és mégis akadnak, a kik azon csodálkoznak, hogy minden téren olyan sok a kontárkodó, elégedetlen elem! Hát lehet-e másképpen, mikor a czipésznek, nyergesnek való fiúból erőnek erejével prókátort csinálnak; mikor a virgoncz katonasdi vezért pappá képezik?

Ugy van! Nem figyeljük meg kellőképpen a növendékeknél mutatkozó képességeket, s ha meg is figyeltük, nem fektetünk kellő súlyt reájok.

Azt hiszem, a mikor a gyermek kiszabadulván a szorosabb fegyelem kotelékeiből, olyanok mutatja magát, a milyen Hallgassunk csak oda, amugy fel füllel, mit beszél társaihoz; kísérik figyelemmel minden ténykedését, s ha majd a pályaválasztás ideje elkövetkezik, érvényesítsük észleleteinket a szülőknél, hassunk oda, hogy ott, a hol a választás lehetősége megadott, a lehetőleg leghelyesebben választanak. Ugyis sokan vannak, a kik kénytelenesülből választják meg a nem nekik való pályát!

És ezzel nemesak szivességet teszünk, hanem, mint a nép tanítói, kötelességünket is véghezvük.

rül tartási költségek megfizetésére ítéltett. Az ítélet ezenfelül a „Rüdung. Reform“-ban a lap élén közlendő és az esetre, ha Ivácskovits-tól az 1150 frt. 87 kr. költség behajtható nem lenne, úgy az a „Südung. Reform“ óvadékából levonandó. — Az ítéletet nagy meglepetéssel fogadja mindenki, a ki délvidéki viszonyainkat ismeri.

Miniszteri kiküldött. Baumgarten Sándor vallás és közoktatásügyi miniszteriumi kebelbeli építész, nevezett miniszterium megbízásából a mult szombaton reggel városunkba érkezett és a tanári testülettel egyetértőleg megállapította az iskola beburkolásának terveit. Ezen tervek szerint főreáliskolánk valóban mintaszerűleg lesz beburkolva. Ezzel kapcsolatban felemlítjük azt is, hogy az iskola új épületén lázas erővel dolgoznak a vállalkozók. Az első emeleti tantermek már teljesen készen vannak, a földszinten is végzik már a padozat készítését.

Honvédtisztek átvonulása. A magy. kir. honvédség II-ik kerületi parancsnokságának tagjai közül a mult kedden 3 tábornok, 18 törzstiszt és 37 legény városunkba érkezett, és innen lóháton Mehádiára indultak szerdán reggel.

A verseczi izraelita hitközség a mult vasárnap tartotta meg alakuló közgyűlését, mely alkalommal megválasztották: Elnök: Sternberg József; alelnök: Adler Miksa; pénztáros Klauber Jakab; — ellenőr: Horváth Ede; — templomi előjáró Deixner A. és Menézer B., választmányi tagok: Deixner V., Dittrichstein B., Erős A., Fellner J., Glükmann D., Grosz H., Holländer A., Dr. Knopf A., Lövy R., Rosenbaum M., Singer A., Naschits L. Klauber M.

A milleniumi kiállítás érmei. A kiállítási érmei külalakja már meg van állapítva. A milleniumi nagyérem egyik oldalán a teljes magyar czimer ezzel a körirattal: „1896-iki ezredéves országos kiállítás“ foglaltatik, a másik oldalon a középén allegorikus alakok a felső részen „Milleniumi nagyérem kiváló érdeméért“, az alsó részen a kiállító nevét és lakhelyét tartalmazó körirat alkalmaztatik. A kiállítási érme egyik oldalán a díszítés azonos lesz a milleniumi nagy érem díszítésével, a másik oldalon, e középén allegorikus alakok, a felső részen „Kiállítási czim az érdem jutalmául“, az alsó részen a kiállító nevét és lakhelyét tartalmazó körirat alkalmaztatik. Az állami érmei külalakját később fogja a kereskedelemügyi miniszter megállapítani.

A debreczeni országos tanszerkiállítás. A debreczeni országos tanszerkiállítás rendezősége a kiállítás védnökéül gróf Csáky Albin közoktatásügyi minisztert, elnökéül pedig Berzeviczy Albert államtitkárt küldöttésegül fogja felkérni.

Nemzeti ünnepély. Az Emlék-től vettük a következő lelkes felhívást, melyet sietünk közölni a végből, hogy minden magyar család tudomást szereshessen a kegyeletes nemzeti ünnepélyről, melynek tárgysorozatát majd lapunk jövő számában fogjuk közzétenni: 18—1894. szám. — Minden népek szellemi anyagi erősségének léte alapja műveltségében gyökerezik. Az igazi műveltség meghozza az eszközök tisztaságát, csakis ez szül közös törekvéseket, egyesíti a legtávolabbi világrészeket, hozza össze egy hazá polgárait. A tudomány nagy vívmányai megédesítik az egyes életét, boldogítják az összest. A kultúrának csak áldásai vannak, mindnyájunkat táplálnak gyümölcsei. — Az élet szét-szorja a testvéreket, élő hirok se hallik. Szét-vált utakon küzdenek a létért, összeolvassza őket az édes szülői kebel. Műveltség gyengédebbé, szorosabbá fűzi kötelékeinket édes anyánkhoz. Földi létünket megédesíti ezen magas eszményi cselok szolgálatában áll az E. M. K. E. Tíz éves fenállása, megerősödése hathatós tényező hazánk kultúrájának előbbvitelére. — A hatalmas társadalom, szíveink önkéntes megnyilatkozása, ezen legelső kulturregyletünk keletkezése, fennlétének alapja, e közös érzület teremtheti csak meg egyetlen anyánk, magyar hazánk iránti gyermeki vonalmunkat. — A nagy multban is a felvilágosodás zászlaját elől lobogtató Torda városa és segítő tarse az E. M. K. E. torda-aranyosvármegyei választmánya az ő multhoz hív, mikor Hazánk legnagyobb kulturregyletét falai közé hívta. Együtt áldozni kíván ez alkalommal az eszményiség nagy apostolának, a magyar regényirodalom megalapítójának, halhatatlan szülőjének br. Josika Miklósnak“. A kettős ünnepélyre az 1894. június hó 3-án tartandó nagy közgyűlésre és Josika- emléktábla leleplezésére

„Versecz és vidéki magyar nyelvterjesztő egyesület“-ét ezennel tisztelettel meghívjuk.

Megrázó baleset. Szalai I. József szegedi polgárt súlyos baleset érte a napokban. A torontali helyi érdekű vasut Szécsány állomástól összezuzott testtel szállították haza a szerencsétlen embert, a ki a vasutat vádolja az őt ért balesetért. A szécsányi állomásra érve éjjel át kellett volna szállnia a Versecz felé induló vonatra. Az állomás oly sötét volt, hogy az épületet nem lehetett látni. Kézi táskáját kezébe véve át akart menni a kupéból a szomszéd kocsihoz, hogy annak nyitott ajtaján kiszálljon, a mint a kocsikat összekötő ajtón kilépett, lezuhant a kocsi közé. A baleset oka az volt, hogy az átjáró hid nem volt leeresztve a két kocsi közt. A súlyosan megsérült embert úgy vették ki a kocsi alól. Oldalbordáját és a térd csuklóját zuzta össze. Tegnapelőtt szállították haza a súlyosan megsérült embert.

Ujházy Nagybecskerekén. Mint tudósítónk írja Ujházy Ede a mult Szerdán kezdte meg vendégzereplését a nagybecskereki színházban „Constantin-abbé“-ban és a „Lemondás“-ban lép fel. Előadás után bankettet rendeztek a kitünő művész tiszteletére, a ki a „Pont Étiquet család“-ban fejezte be vendégzereplését. Ezzel egyszermind Fűredi szinigazgató be is fejezi kitünően sikerült szezonját.

Az új községi törvény. Beavatottak mondják, hogy a községi törvénynek még csak az elő-része van készen. A további részek végleges megállapítása most folyik, mert még sok elvi kérdés képezi a megvitatás tárgyát. A javaslat szövegét hivatalan szem nem igen olvashatja, miután a belügyminiszteriumban csak is azon bizalmas emberek mutatják meg, kikhez a miniszter véleményadás véget fordul. Annyit azonban a kiszivárgott hírekből tudunk, a községet két tekintet szerint fognak beosztani, közigazgatásilag és politikailag. A körjegyzőkön kívül körbiztosok is lesznek. Szóval az egész javaslat célja a közigazgatási önkormányzat kiterjesztése. Dikusszió tárgyát képezi az is, hogy a jegyzői kvalifikációt felemelik olyképen, hogy innen más magasabb közigazgatási állásokra is lehessen pályázni.

A községi és körjegyzőknek, segédjegyzőknek, községi jegyzői irnokoknak, a kik érettségi vagy megfelelő zárvizsgálatot nem tettek, abbéli szándékát, hogy az allamszámviteltani állami vizsgálatra akadálytalanul bocsátassanak. A belügyminiszter lehetővé tette abban az esetben ha igazolják azt, hogy a községi jegyzői vizsgálatot érdemnyel letették és egyuttal kimutatják azt, hogy ennek letétele után az említett minőségek valamelyikében egy éven tul gyakorlati alkalmazásban állottak. Így tehát azon egyének, kik a fentebb említett feltételeket igazolni képesek, a nélkül hogy a vizsgálatra bocsátatás tekintetében az érettségi vagy a megfelelő zárvizsgálat bizonyítvány hiányában a pénzügyminiszterium különös engedélyt kikérni köteleztednek a vizsgáló bizottsághoz intézendő folyamodvány alapján a vizsgálatra bocsátatni fognak.

Megrendelési felhívás. Tompa Mihály összes költeményei nagy képes díszkiadására. Nekem, alulírott kiadónak, jutott az a kiváló szerencse, hogy nagy költőink: Petőfi, Vörösmarty Tompa és Garay szellemi kincseit adhasam a nemzet kezébe, hogy azokat élvezhesse és megőrizhesse. Az én fíradozasom gyümölcse, hogy Petőfinék, összes költeményei Vörösmartynak, irodalmunk ez örök fénylő csillagának, összes művei teljes kiadásban napvilágot láttak és hogy Tompának, hazánk egyik lángelméjű költőjének, remek művei is az én révémen jutottak a közönség asztalára. Tompának, dalai édesen folynak, régi elragadóak és minden szava ravall a költő nagy lelkére, melyből fakadt. Belemarkol a lant hurjaiba, hogy a hazafi tépő, méla banatát sirja el rajta és beleringatják fájdalmas akkordok minden hazafi lelkét a sötét idők fenséges gyászába. „Virágregék“ című ismert gyongyainak parja alig akad az egész művelt világirodalomban. Hogy nemzetünk e jelesének remekei méltó díszben és megérdemelt elterjedésben részesüljenek, elhatároztam, hogy teljes új képes díszkiadásban adom ki. Nem kíméltem semmi áldozatot, hogy nemzetünk e nagy költőjének művei méltó díszben jelenhessenek meg; — füzetenkénti való kiadást rendezek belőlök; ezáltal akarom lehetővé tenni, hogy minden hazafi lassankint és megerőltetés nélkül szerezhesse meg. Tompa összes költeményeinek e nagy képes díszkiadásánál is barátainak: Arany-, Gyulai-, Lévy- és Szász Károlynak 1870. évben sajtó alá rendezett kiadását követtem. A költő

sikerült, élethű arczképén kívül e kiadást körülbelül 350 szép kivitelű, a szöveghez tartozó kép, kezdőbetű és zárdíszítés fogja ékesíteni. Méhner V., könyvkiadó. Ez a díszkiadás körülbelül huszonöt 4—4 ivnyi negyedretű, vastag, fehér velin papíron nyomtatott füzetben fog megjelenni. Egy-egy füzet ára 40 kr. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedőnél és könyvtárban. A rendelők ott vehetik át füzeteiket, a hol a menrendelés történt.

A népnevelés fejlődése. Csáky Albin gróf kultuszminiszter e képviselőháznak a jövőre nézve mulhatlanul nagy horderejű jelentést terjesztette elő: A bekívánt adatok szerint 1189 községben merült fel szüksége kisededővő intézetek felállításának és pedig: 583 községben közs. menedékház és 760 községben állami menedékház felállítása. Mindezek belekerülének összesen 4.294.597 ftba. E főösszegeből levonva az egyszersmindenkorra szóló 1.677.062 frt. marad állandó évi teherképen 426.535 frt. Az elemi iskolákat illetőleg 500 községben 900 tanteremmel és ugyanannyi tanerővel ellátott újabb állami elemi iskolát kellene állítani, melyeknek évi összes költsége 617.000 frt. tenne ki, az egyszersmindenkorra szükségelt kiadás pedig 135.000 frt. rúgna. A miniszter ezen intézeteket nem rohamosan, hanem 10 é. időszakra arányosan felosztva fogja felállítani és pedig már az 1895. évtől hezdődőleg.

A belügyminiszter a fertőző betegségekről. A belügyminiszter a következő rendeletet bocsátotta ki: A fertőző betegségek terjedésének megállítására egy tudományosan, mint gyakorlatilag megállapított kiváló eszköznek bizonyult a fertőzött egyének, lakások, butor- és ruhanevek stb. alapos fertőtlenítése, Hazánkban a mult évi kolerajárvány alkalmával, jelenleg pedig a roncsoló toroklobjvárvány ellen a fertőtlenítésre hordozható gőzfertőtlenítő gépek használatát és alkalmazásuk üdvös eredményéről ismételtlen meggyőződést szereztem. Tekintettel arra, hogy az országban a fertőző betegségek különösen a gyermekek között ijesztő mérvben pusztítanak, nagy fontosságot tulajdonítok annak, hogy a védekezésnek ezen egyik sikerrel járó eszköze az országban — habár áldozatok árán is — minél terjedtebb körben meghonosíttassék. Ehhez képest tehát elrendelem, hogy a vármegye közönsége mielőbb minden alkalmasnak mutatkozó lépést tegye meg erre nézve, miszerint vármegyéje területén a gőzzel való fertőtlenítési eljárás minél kiterjedtebb módon bevezetessék. Megkívánom, hogy a rend, tanácsú városok és vagyonosabb községek legalább egy gőzfertőtlenítő gépet szerezzenek be. Azon községek számára pedig, melyeknek anyagi helyzete kedvezőtlen, külön gőzfertőtlenítő gép mindenestire beszerzendő. Miután pedig a fertőtlenítés csupán azon esetben mutathat eredményeket, ha azt gyakorlott, megbízható egyének végzik, egyuttal gondoskodjék a vármegye közönsége arról is, hogy ily, a gépkezelésben némileg jártas megbízható egyének a szükség esetén a fertőtlenítés végzésére, a gép állandó felügyeletére és jó karban tartására mindig rendelkezésre álljanak. Hol állandó tűzoltóság van, ezeknek feladatával a fertőtlenítés végzése legalkalmasabb módon egyesíthető. Ezek után felhívom tehát a vármegye közönségét, hogy ez ügyben mielőbb intézkedjék és eljárásának eredményéről s beszerzett gépek számának, minőségének, a rendelkezésre álló fertőtlenítő egyének és azok képesítése felsorolásával ide folyó évi július hó végéig részletes jelentést tegyen.

X. Lélekemelő ünnepély folyt le a budapesti első leánykiképzési egyesület új palotájában a folyó hó első napjaiban. A zárkóvet tették le azon épülethez, melyet az egyesület a Teréz-köruton, három utcára néző homlokzattal emeltetett. Az egyesület előkelő állását és kipróbált közhírszű voltát eléggé bizonyítja az a körülmény, hogy az ünnepélyen a székes főváros vezérfőúrjai: Gerlóczy Károly és Márkus József polgármesterek, a Lipót- és Erzsébet-város országgyűlési képviselői: Mezei Mór és Dr. Morzsányi Károly számos más kitünőséggel együtt megjelentek. Az ünnepélyt Dr. Reich József igazgató nyitotta meg, kinek bevezető szavai után küldöttség hozta a terembe Schwartz Armin elnököt s Dr. Wittmann Mór tartott az egyesület 31 évi, folyton erősödő működéséről felelté érdekes beszédet. Az emberszeretet nemes érzelmé a legerősebb védőbástya a század végének fenyegető rémei, a socialismus és anarchismus ellen. Az első budapesti leánykiképzési egyesület e nemes ezél szolgálatában, a boldogság terjesztésében futotta meg eddigi pályáját s gazdag multja kereskedni fog egy még szebb jövőért. Az ünnepi beszéd után beillesztették a Réna József szobrász által készített művészi zárkóvet az épületbe s ekkor általános nagy érdeklődés közt a székes főváros polgármestere, Gerlóczy Károly kir. tanácsos emelt szót. A polgármester köszönetet mondott az egyesületnek a főváros nevében ezen kiváló közhírszű intézet létesítéséért, a melynek párját nem lelük a hazában. A közszolgálatban eltöltött hosszas és sokoldalú tevékenységének emlékei közt örömmel őriz egy kis emléket, t. i., hogy ő volt, aki 30 évvel ezelőtt, mint Pest város hatóságának egyik jegyzője, az első budapesti leánykiképzési egyesület alapszabálytervezetét felülvizsgálta és a város hatóságának jóváhagyás vé-

gett előterjesztette. Örömmel emlékszik erre, mert az akkor elvetett mag kikelt, az ő szeméi előtt nőtt a fa nagygyá, s árasztotta jótékony gyümölcsöt ezrekre. Az egyesület ereje, saját munkássága által évtizedről-évtizedre nagyobb sikereket ért s ma jól esik szólnak konstatálni, hogy megelégedéssel tekinthetnek vissza az egyesület vezetői a megfutott pályára s ama nagy közgazdasági missióra, a melyet az egyesület betöltött s betölteni a jövőben is hivatva van. A polgármester szavai általános lelkesedést keltettek. Reich J. köszönetet mondván úgy Gerlóczy polgármester urnak, mint a többi jelen volt előkelőségnek a szíves megjelenésért, a minden tekintetben sikerült szép ünnepély véget ért. Az egyesület, mely első volt a magyar hazában, mely a kölcsönösség elvén alapult, igen szilárd helyzetnek örvend s midőn az elnökség és igazgatóság köszönetet érdemel működéséért, az egyesület a nagy közönség figyelmét is a legnagyobb mértékben megérdemli.

Irodalom.

Németül írt magyar könyv. „Die Gründer eine Entdeckungsreise in das Ländchen der Mantaken, verfasst von Theodor Kliegl. E cím alatt jelent meg az az érdekes — általunk már előlegesen méltatott — díszes kiállítás és 7 szép képpel illusztrált munka, a mely a mecenzei és a velők szomszédos mántákat és vidéküket ismerteti, a ő őseredeti nyelvezetűnkön. A kitérő munkát ajánljuk az érdeklődők szíves figyelmébe. Ára 1 ft. Kapható Rózsza Kálmán és neje könyvkiadóhivatalában Budapesten.

A „Pénz és Föld“ című szaklap, mely Magyarországon okserű jelzőlog, és földbirtokosforgalmának előmozdítását tűzte céljául, pár hónapi rövid fennállása alatt is bőséges bizonyosságot nyújtott arról, hogy a magyar gazdák javára irányuló törekvésében nem kímélt sem fáradságot, sem áldozatot. A lap tartalma minden számban gyarapodik hasznos cikkekkel és egyéb közérdekű közleményekkel. Nagy gondot fordít az egyesületi ügyekre, társadalmi mozgalmakra. Kiállítás, versenyek, sport helyet találunk a lapban. Van a lapnak szerkesztői postája. Társaságában áldoz a lap a szépirodalomnak. Tul a szerkesztőség területén jön a mindennemű hirdetések rengetege, melyben mindenki megtalálhatja a mit keres, mint különlegességet Magyarország területén eladó birtokokat. Most pedig úttörő munkával és nagy költséggel olyan földművelési térképet állított ki a lap, melyről minden ember egy szempillantással tájékozást szerezhet hazánk mezőgazdasági és egyéb művelési állapotáról. A térképen vonzó rajzokkal vannak feltüntetve a megyék főtermékei. Fel vannak tüntetve a főbb bányatermek: arany, ezüst, réz, antimon kőszénbányák. Porcellánföld, ásványvizek, fürdők. megyei határok, vasúti vonalok, folyók, megyei székhelyek pontosan fel vannak tüntetve ezer a térképen, mely hasznos műnek kiadásáért valóban elismerést érdemel a „Pénz és Föld“. Ennek a térképnek az ára 3 ft,

azonban a „Pénz és Föld“ egész évi előfizetői ingyen kapják, holott magának a lapnak egész évi előfizetési ára csak 3 forint, pedig a lap havonként háromszor 24 terjedelmes lapon a leghasznosabb közleményeket hozza. A lapra előfizetni lehet a „Pénz és Föld“ kiadóhivatalánál Budapesten, Váci-körút 39. szám alatt. A kik előfizetőket gyűjtenek perzentess juttatásban részesülnek fáradságukért. A lap legújabbán azt a nagy lépést tette előre, hogy megnyerte szerkesztőjének Dr. Dobránszky Péter egyetemi tanárt, kiknek írói működése és buzgóssága hazaszerte ismeretes a közgazdasági szakmában.

Budapesti könyvesház ezimen új szépirodalmi folyóirat indult meg A és Endre ismert fővárosi író szerkesztésében. Az első füzet, melylyel a fiatal író maga mutatkozik be, most jelent meg, Bálí éjszaka. — Kitzsítva. — Az első eszokor. — Első bál után. — A zordon Boszniai és Asszonyi hosszú című sikerült karcolataival. A páratlan olvasó folyóirat előfizetési ára 1 évre, (12 füzetre) — 2 korona, (1 ft) — postai bérmentes küldéssel. A folyóirat munkatársai, Malcomes Gizella báróné, Bogdánovits György, Szabóné Nogatll Janka, Wohl Janka, Dory, Székely Ilona, Harmath Lujza, Tamássy Adolf, Fekete József, Székely János, Erdélyi Gyula, kezeskednek a folyóirat magas irodalmi színvonaláról. Az év végén bekötési tábla lesz rendelhető, melynek csakis kész kiadásai lesznek számítva. Gyűjtővek kívánatra azonnal küldenek; minden 5 előfizető után 1 tiszteletpéldány jár. Előfizetések (legzsebszerűbben postautalványon), levelek a „Budapesti könyvesház“ szerkesztőségé és kiadóhivatalába, Budapest, I. Vár, Fortuna-utca 16. sz. I. emelet küldendők.

Szerkesztői levelezés.

Ny—r. Bottal ütheti már annak a nyomát. Az első körözö levelet az orsovaiak adták ki ellene. Gyalázatos szédelgéseket produkált ott is.

1545. sz. — 1894.

Hirdetmény.

Alulírott városi adóhivatal által ezennel közhírré tétetik, hogy az 1893. év folyamán keletkezett bérletek, üzletek és egyéb használható foglalkozások után 1894/5 évre kivetendő III. oszt. ker. adóra vonatkozó javaslatok a városi adóhivatal helyiségében folyó évi május

hó 10-től kezdődőleg 8 napon át közszemlére lesznek kitéve.

Mindazon érdekelték akik a javaslatba hozott adó összeg ellen kifogásokkal élni óhajtanak, kötelesek lesznek állításukat az adó kivétő bizottság előtt bérszerződéses, kimérési illetve vagási lajstromok, vagy üzleti könyvek felmutatásával igazolni, vagy ellen esetben a bizottság saját belátása szerint fog határozni.

A tárgyalási határnapok később fognak közhírré tétetni.

Városi adóhivatal.

Versecz, 1894. évi május hó 9-én.

Bodry Mihály,

tanácsnok, mint a városi adóhivatal főnöke.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi köszvény, csúsz és tagszagatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva. Ezen tinktura már **25 év óta, mint legmegbízhatóbb** háziszser általánosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegonként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitérő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony“ védjegyre ügyelendő, nehogy utántzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerárához: Richter gyógyszerárához „az arany országhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bálí meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrássy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztőségé és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.

Versecz. A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása.